

Zasedání 87. Konference ministrů pro evropské záležitosti ve dnech 8. a 9. září 2021 v Saské Kamenici

Německo-česká spolupráce

Zpravodajové: Bavorsko, Braniborsko, Meklenbursko-Přední Pomořansko,
Severní Porýní-Vestfálsko, Porýní-Falc, Sasko

Usnesení

1. Členové Konference ministryň a ministrů, senátorek a senátorů pro evropské záležitosti německých zemí (EMK) oceňují mimořádně úzké česko-německé vztahy udržované na vysoké úrovni. Právně se zakládají především na Smlouvě o dobrém sousedství ze dne 27. února 1992 a Česko-německé deklaraci o vzájemných vztazích a jejich budoucím rozvoji ze dne 21. ledna 1997. Jejich podpisem oba státy deklarovaly svůj záměr dále rozvíjet vzájemné vztahy v duchu dobrého sousedství. Vstupem České republiky do Evropské unie 1. května 2004 byly již tak velmi intenzivní vztahy pozvednuty na zcela novou úroveň. Úzké partnerství mezi Českou republikou a spolkovými zeměmi se opírá mimo jiné o Společné prohlášení Bavorska a České republiky ze dne 11. července 1990 a Společné prohlášení Saska a České republiky ze dne 5. prosince 1992. Další pilíře česko-německých vztahů tvoří četné dohody o partnerství měst, jako například mezi městy Berlín, Hamburk a Frankfurt nad Mohem a hlavním městem Prahou. Další rámec získalo Česko-německé partnerství dne 3. července 2015, kdy byly prohlášením tehdejších ministrů zahraničí položeny základy pro Česko-německý strategický dialog. Blížící se 30. výročí podpisu Smlouvy o dobrém sousedství považují členové EMK za vhodnou příležitost provést bilanci vzájemných vztahů a zhodnotit je s výhledem do budoucnosti.

2. Obyvatele Německa a Česka spojují staletí společné historie, během níž vzniklo bohaté kulturní dědictví. Jako dobré příklady intenzivní přeshraniční spolupráce lze jmenovat "Hornický region Erzgebirge/Krušnohoří" zapsaný na listině světového kulturního dědictví UNESCO nebo berlínské dědictví české kultury 18. století (Český Rixdorf) a Komenského zahrada. Mezi významné protagonisty spolupráce patří muzea, divadla, koncertní sítě, Goethe Institut v Praze, Česká centra v Berlíně a Mnichově, Český dům v Düsseldorfu, euroregiony, ale i občanská společnost a nevládní subjekty, jako je například Nadace Brücke/Most. Ti všichni významně přispívají k zachování a udržování tohoto dědictví. Členové EMK proto žádají spolkovou vládu, aby tyto instituce a jejich činnost i nadále podporovala.
3. Německo a Česko spojuje upřímný zájem o intenzivnější, rovnoprávnou a do budoucna orientovanou spolupráci. Na pozadí pohnutých česko-německých dějin si členové EMK uvědomují, že cesta k hlubokému usmíření a mírové budoucnosti Evropy vyžaduje výraznou kulturu vzpomínání i na temné kapitoly společné historie. Vítají proto německou účast na výstavbě památníků připomínajících oběti nacistických zločinů v České republice, jako je výstavba knihovny "Stavba smíření" v Liberci na místě bývalé Staré synagogy nebo připravovaná výstavba nového památníku zavražděných Romů a Sintů na místě koncentračního tábora v Letech. Dále žádají spolkovou vládu, aby se ještě intenzivněji podílela na údržbě historických památek, jako jsou kostely, hřbitovy nebo synagogy, k nimž mají občané obou zemí silné či dokonce osobní vazby.
4. Aktuální pandemie Covid 19 a protipandemická opatření vedoucí k uzavření hranic ukázala, jak úzce jsou již Česko a Německo propojeny a jak samozřejmě jsou otevřené hranice pro obyvatele obou členských států EU. Pandemie podtrhla význam úzké koordinace a komunikačních mechanismů, zároveň však poukázala i na strukturální překážky ve spolupráci a odhalila, že chybí především mechanismy pro rychlou koordinaci. Členové EMK vítají zřízení tzv. Společného grémia (Abstimmungskreis) jako nové koordinační platformy, která by měla zlepšit propojenost institucí na nejvyšší úrovni a urychlit komunikaci napříč všemi úrovněmi. Zejména sousední spolkové země Sasko a Bavorsko

mají v rámci Společného grémia významnou zásluhu na budování společného příhraničního prostoru. Členové EMK dále žádají spolkovou vládu, aby formovala Česko-německý strategický dialog tak, aby byl ještě dynamičtější, pružnější a odolnější vůči krizím. Zvláštní pozornost je třeba věnovat mimo jiné pracovněprávní situaci osob dojíždějících přes hranice do zaměstnání, na jejichž každodenním životě se pandemie podepsala obzvláště negativně.

5. Boj proti klimatické změně je generační výzva, kterou je třeba řešit v celoevropském a celosvětovém měřítku. Důsledky klimatické změny nekončí na hranicích států. Proto je přeshraniční spolupráce v oblasti ochrany životního prostředí a klimatu obzvláště důležitá. Jde o trvalé zachování přirozeného základu života. Členové EMK vyzývají k intenzivní spolupráci s Českem v oblastech ochrany a výzkumu klimatu, ochrany přírody a biodiverzity, kooperace národních parků, ochrany ovzduší, ochrany vod, protipovodňové ochrany a jaderné bezpečnosti. Členové EMK jsou znepokojeni významnými dopady na životní prostředí a vyzývají všechny zúčastněné strany, aby ve sporu o hnědouhelný důl Turów v Polsku dosáhly rychlé a trvalé dohody.
6. Sjednocená Evropa je založena na dialogu všech generací a na všech úrovních života občanské společnosti, nejen na vládní a správní úrovni. Jako důležitý krok k posílení evropského a přeshraničního společenství je nutné, aby se přeshraniční výměna stala přirozenou součástí biografie všech občanů EU. Členové EMK se proto vyslovují pro aktivnější odbourávání jazykových bariér mezi Německem a Českem, pro více výuky v sousedních jazycích a pro přeshraniční vzdělávací nabídky již v mateřských a základních školách. Přejí si prohloubení spolupráce v oblasti péče o děti, více výměn učitelů a vychovatelů, rozšíření výuky sousedních jazyků, zakotvení přeshraničních témat v učebních osnovách, výměny studentů, učňů a žáků, výměnné formáty mimoškolní práce s mládeží, jakož i projekty setkávání a přeshraniční občanské dialogy. Žádají spolkovou vládu, aby podpořila odstranění případných existujících právních překážek.
7. Členové EMK vítají prohloubení spolupráce mezi německými a českými institucemi terciárního vzdělávání. Pozitivně to ovlivňuje inovační sílu a

konkurenceschopnost obou zemí, a tím i Evropské unie jako celku. Členové EMK dále podporují společné iniciativy v oblasti vysokoškolského vzdělávání, jako je společné využití zařízení a spolupráce v oblasti výzkumu, a vyslovují se pro další vznik kombinovaných přeshraničních studijních oborů dvou nebo více partnerských institucí či dokonce pro vznik přeshraničních vzdělávacích institucí. Pro usnadnění volného pohybu a přístupu na trh práce považují členové EMK zjednodušení uznávání zahraničních odborných kvalifikací a vysokoškolských titulů za nutné, za přínosné pak další vzdělávání a odbornou přípravu v rámci profesní činnosti v sousední zemi.

8. Odstoupení od hnědého uhlí staví Německo i Česko před stejnou výzvy. Sociálně přijatelná transformace hospodářství a společnosti vyžaduje koordinovaný udržitelný a nadnárodní regionální rozvoj, který zvýší atraktivitu regionů. Zásadní je přitom koherentní postup na úrovni regionů, členských států a EU a rozsáhlé zapojení aktérů občanské společnosti. Rozšíření ekonomické a vědecké spolupráce v otázkách ochrany životního prostředí prostřednictvím intenzivnější výměny znalostí a zkušeností (např. prostřednictvím již existující platformy EU pro uhlí nebo platformy pro spravedlivý přechod) umožňuje propojit zájmy a diverzifikovat hospodářské struktury. Členové EMK proto vítají prohloubení spolupráce v otázkách životního prostředí a strukturálního rozvoje. Významně to přispěje k dosažení klimatických cílů Zelené dohody pro Evropu.
9. Dobré sousedství také vyrůstá z husté sítě dobrých mezilidských vztahů. Zejména občané v příhraničních oblastech, vysídlenci a jejich potomci, církevní sdružení a četná komunální a regionální partnerství konstruktivně pracují na přátelských vztazích mezi oběma státy a umožňují tak rozvoj porozumění, důvěry a přátelství. Toho lze dosáhnout také zřízením přeshraničních institucionalizovaných regionálních rad. Česko-německý fond budoucnosti hraje jako stavitel mostů mezi lidmi důležitou roli při vytváření a udržování přeshraničních sítí. Vzhledem k významu přeshraniční výměny žádají členové EMK spolkovou vládu, aby poskytla Česko-německému fondu budoucnosti zvláštní finanční prostředky na podporu česko-německých sítí.

10. Přístup k veřejným službám, např. v oblasti vzdělávání a péče o děti, zdravotnictví a pečovatelských služeb, telekomunikací, dodávek vody a energie, likvidace odpadů nebo ochrany před katastrofami a požáry, představuje jeden z rozhodujících faktorů kvality života občanů. Ve srovnání s centrálně položenými regiony je v příhraničních regionech přístup ke službám často omezený, zejména pokud se tyto regiony potýkají s demografickými změnami. Přeshraniční veřejné služby jsou proto důležitou přidanou hodnotou, která vede k tomu, že státní hranice přestávají být bariérou. Kromě zvýšení kvality života občanů může navíc zrušení paralelních struktur vést ke snížení nákladů. Členové EMK vyzývají všechny zúčastněné strany, aby identifikovaly existující překážky fungování veřejných přeshraničních technických i sociálních služeb a ve spolupráci s českou vládou pracovaly na jejich odstranění.
11. Základním předpokladem další integrace příhraničních regionů je udržitelná a dobře fungující přeshraniční mobilita a dopravní infrastruktura. Do budoucna je nutná vyšší frekvence a lepší napojení spojů a optimální rozvoj tras přeshraniční veřejné dopravy, jakož i pokud možno bezemisní individuální doprava. Členové EMK se zasazují o bezodkladnou realizaci vysokorychlostní tratě Berlín-Drážďany-Praha a výstavbu železničních tratí Mnichov-Praha a Norimberk-Praha jako důležitý krok k lepší evropské konektivitě.
12. Zajištění bezpečnosti obyvatel je jedním ze základních zájmů vlád obou států. V boji proti organizovanému zločinu a extremismu a mezinárodnímu terorismu je třeba pokračovat společně, mimo jiné prostřednictvím policejní spolupráce s podporou společných policejních a celních stanic v příhraniční oblasti. Členové EMK rovněž navrhují další rozšíření bilaterální spolupráce mezi Německem a Českem v boji proti trestné činnosti a její prevenci.
13. Bavorsko-sasko-české příhraničí se v posledních letech pozitivně rozvíjí i díky finančním prostředkům poskytnutým EU. Členové EMK proto vítají dohodu dosaženou na evropské úrovni, která umožňuje další financování příhraničních regionů i v nadcházejícím finančním období 2021 až 2027. Vzhledem k tomu, že omezení v rámci boje proti pandemii Covid 19 obzvlášť silně dopadla na všechny německé příhraniční regiony, je zde nutná zvláštní podpora. Velkou

tíhu těchto omezení nese hospodářství, ale i řada zaměstnanců či sociální a zdravotní sektor. Členové EMK proto navrhují cílenou podporu příhraničních regionů, aby z pandemie nevyšly jako poražení.

14. Členové EMK podporují zájem Německa a České republiky podílet se na utváření Východního partnerství. Za žádoucí považují také úzkou spolupráci a konstruktivní výměnu se státy Visegrádu (Polskem, Slovenskem, Českou republikou a Maďarskem). Oba státy přitom spojují demokratické hodnoty a právní řád Evropské unie, stejně jako závazek k právnímu státu.
15. Členové EMK žádají předsednictví, aby toto rozhodnutí předalo spolkové vládě, vládě České republiky, Spolkovému sněmu, Poslanecké sněmovně a Senátu České republiky, Výboru regionů, Evropskému parlamentu a Evropské komisi.